

A HTMT HÍREI

A budapesti Domus 25 konferencián ünnepeltük az 1997-ben indított Domus ösztöndíjprogramot

A budapesti Domus 25 konferencián, 2022. november 28-án ünnepeltük a Magyar Tudományos Akadémia által 1997-ben indított Domus Hungarica Scientiarum et Artium ösztöndíjprogramot. Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság és a Domus Kuratórium negyedszázados ösztöndíjprogramjának ünneplésén visszaemlékezésekre, eredmények bemutatására került sor, valamint szóba került a Domus program jövője is. Az ünnepi ülésen kitüntették az elmúlt 25 év legsikeresebb Domus ösztöndíjasait az MTA Székház Felolvasótermében...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) >

Videó: Domus 25 Újvidék

A DOMUS 25 Újvidék c. konferencia 2022. november 25-én 11 órai kezdettel került megrendezésre az Újvidéki Tudósklubban. A konferencián bemutatkoztak a legsikeresebb ösztöndíjasok, majd kerekasztallal folytatódott, melynek témája az MTA eddigi szerepe és jövőbeli lehetőségei a vajdasági magyar tudományos élet fellendítésében [...] Az MTA külső köztestületi tagjai tudományos fokozattal rendelkező személyek, majdnem 2000 fő, akik közül csaknem 230 Szerbiában él és dolgozik. Vajdaságból a legtöbb alkalommal Dudás Attila (jogász), Lukity Tibor (matematikus), Korhecz Papp Zsuzsanna (festő-restaurátor művész), Papp Árpád (néprajzkutató), Pósa Mihály (vegyész), Boris Stojkovski (történész) és Bene Annamária (nyelvész) nyerték el a Domus ösztöndíjat...” Forrás: VMAT.rs: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Domus 25 Komárom

A DOMUS 25 Komárom című, a Csemadok-házban november 28-án tartott esemény már a negyedik volt a sorban: A kutatók eddig Csíkszeredán, Újvidéken és Budapesten folytattak diskurzust a Domus Hungarica Scientiarum et Artium ösztöndíjprogram negyedévszázados jubileumáról. [...] A Csemadok-ház termében összegyűlt érdeklődőket Morvai Tünde, az Magyar Tudományos Akadémia Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője üdvözölte – majd Kontra Miklós, a Domus kuratóriumának elnöke osztotta meg gondolatait a jelenlevőkkel. [...] A komáromi esemény további részében Szarka László történész a személyes emlékein keresztül is beszélt a Domus kezdeteiről, majd Bajcsi Ildikó történész, ill. Bauko János, Misad Katalin és Presinszky Károly nyelvészek beszéltek az ösztöndíjat elnyert kutatók közül. [...] Végezetül egy probléma centrikus kerekasztal-beszélgetésre került sor, amely azokkal a kihívásokkal foglalkozott, amelyek megújulásra készítetik az ösztöndíjprogramot...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Szimpozium és könyvbemutató

Évzáró ünnepi szimpóziumra kerül sor 2022. december 6-án, amely keretében a Kolozsvári Akadémiai Bizottság 2021. évi díjazottjai, Pozsony Ferenc, Sándor Zsolt, Bencze László Csaba és András Orsolya tart előadást. A szimpózium keretében bemutatjuk Péntek János, az MTA külső tagja legújabb könyvét, amelyben a Kolozsvári Akadémiai Bizottság megalapítását és történetének első időszakát örökítette meg. [...] A kötet címe: A Magyar Tudományos Akadémia Erdélyben. A Kolozsvári Területi Bizottság megszervezése és működésének első időszaka...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk](#) >

KMAT 2022. évi közgyűlése

A Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács (KMAT) 2022. évi közgyűlésének időpontja: 2022. december 15. A körülményekre való tekintettel a közgyűlést ONLINE formában szervezzük meg a Google Meet platformon. Csatlakozási link...” Forrás: KMAT.ua: [teljes cikk](#) >

A hatalomtól a szűrőig. Marosvásárhelyi színházi könyvek és projektek bemutatása

2022. december 12-én 17.00 órától kerül sor A hatalomtól a szűrőig. Marosvásárhelyi színházi könyvek és projektek bemutatása című eseményre a KAB Színháztudományi szakbizottságának és Erdélyi Múzeum-Egyesület közös szervezésében. Az esemény helyszíne: az Erdélyi Múzeum-Egyesület székháza (Kolozsvár/Jókai u. 2-4.). Bemutatásra kerülnek a következő könyvek: Patrice

Pavis: Öleljük meg egymást (drámák). Ford. Patkó Éva; Ungvári Zrínyi Ildikó-Kricsfalusi Beatrix szerk.: Test-hatalom-intézmény. Az erdélyi színházi nyilvánosság szerkezetváltozásai; Jákfalvi Magdolna-Kékesi Kun Árpád-Ungvári Zrínyi Ildikó szerk.: Erdélyi Magyar színháztörténet. Philther-elemzések; valamint Boross Kinga, Jákfalvi Magdolna, Kékesi Kun Árpád szerk.: Nagyváradi magyar színháztörténet 1950-1990 című kötete...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

Felvételek a 2022-es tudományünnepi előadásokról, tanácskozásokról

Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya interdiszciplináris konferencia keretében vizsgálta az ukrajnai konfliktust és várható következményeit. Az előadók világpolitikai összefüggésben elemezték az ukrajnai háborút, s választ kerestek arra, hogy a háború miképpen érinti a jövő gazdaságát, a világ és hazánk biztonságpolitikai helyzetét, napjaink nemzetközi jogrendjét, megvitatták továbbá a háborús dezinformáció szerepét az ukrajnai konfliktusban, valamint a háborús cselekményekért való felelősségre vonás lehetőségeit...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Tanulmány: Kárpátalja szláv lakosságának nyelvi fejlődésének történeti-szerkezeti elemzése az Osztrák-Magyar Monarchia idején

Megjelent Fedinec Csilla, Csernicskó István, kárpátaljai szerzők: Ukrán nyelven írt tanulmánya, a Historical-Structural Analysis of Linguistic Development of the Slavic Population of Transcarpathia During the Austro-Hungarian Monarchy (1867–1918) az Ukraine: Cultural Heritage, National Identity, Statehood c. folyóiratban...” Forrás: ELKH.hu: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Felmérés: Az emberek fele nem ellenőrzi le az információk forrását

A szerbiai polgárok a közösségi hálózatokon látottak alapján tájékozódnak a leggyakrabban, s a megkérdezettek fele nagyon ritkán vagy soha sem ellenőrzi le az információ forrását – mutatott rá legújabb, digitális írástudással foglalkozó közvélemény-kutatásában a Szabad Választások és Demokrácia Központja (CeSID), melyet a Propulsion ügynökség és az amerikai nemzetközi fejlesztési ügynökség (USAID) a közreműködésével készített. A felmérésbe 1199, 12 és 60 év közötti személyt vontak be, négy generációra osztva őket, a Z generáció tagjai a 12 és 26, az Y generáció a 27 és 41, az X generáció a 42 és 55 évesek közül került ki. Az 55 év felettieket külön kategóriába sorolták. [...] A felmérés jelentős generációs különbségekre is rámutatott. A Z generáció tagjai nem olvassák el a híreket, csak a címeiket, csupán 17 százalékuk olvas végig egy hírt. Az arány növekszik az életkor növekedésével...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

A családon belüli és a nők elleni erőszakról tartottak konferenciát a tartományi képviselőházban

Ágazatközi megközelítés szükségessége a családon belüli erőszak áldozatainak védelmében címmel tartottak szerdán konferenciát a tartományi képviselőházban. A rendezvény témái között szerepelt a szociális központok és a rendőrség szerepe, az áldozatok védelme, a bíróság munkája a családon belüli erőszakkal kapcsolatos ügyekben, illetve az általános és középiskolai erőszak. Öt évvel ezelőtt lépett érvénybe az a törvény, amely követi a feljelentéseket és tájékoztatja a szociális központokat az erőszakról. [...] 2017 és 2021 között több mint 8500 feljelentést tettek családon belüli- vagy nők elleni erőszakkal kapcsolatban. A családon belüli erőszaknak az idén már 25 női halálos áldozata volt...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: XXI. VMTDK

Újvidéken 21. alkalommal rendezték meg a VMTDK-t, a Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát. Csányi Erzsébet, a VMTDK fő szervezője, a VMAT elnöke elmondta: Az a cél tulajdonképpen, hogy egy ösztönzést kapjanak a VMTDK-n, hogy egy maximumot tudjanak önmagukból kihozni, tehát hogy kapjanak lendületet, szárnyakat, a többieket nézve túlhaladják önmagukat, fejlesszék önmagukat. A VMTDK egyik különlegessége, hogy a tudomány mellett a művészetek is helyet kapnak a konferencián. Ez a legnagyobb felsőoktatási esemény Vajdaságban, és az egyetlen olyan tudományos tanácskozás, ahol az újvidéki és a szabadkai hallgatók együttesen vesznek részt, és magyarul adhatnak elő. Az idén 122-en mutatják be kutatásaik legújabb eredményeit, a 21 év alatt összesen 2582-en léptek fel a konferencián...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Vajdasági Ifjúsági Interkulturális Tábor

Szabadkai középiskolások voltak a résztvevői annak az interkulturális tábornak, amelynek célja a különböző etnikai közösségekhez tartozó fiatalok közötti együttműködés erősítése. A programban magyar, szerb, horvát és roma diákok vettek részt. A Vajdasági

Ifjúsági Interkulturális Tábor elnevezésű projektum záró rendezvényén a diákok bemutatták az általuk készített rövidfilmet, majd műhelyfoglalkozáson szemléltették az elmúlt héten tanultakat. [...] Tatjana Lazor Obradović projektkoordinátor: Ez a projektum az első, amelybe olyan fiatalokat vontunk be különböző nemzeti közösségekből, akik egy városban élnek. Szabadkai diákokról van szó, akik más nyelveken beszélnek...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Videó: Irodalmi est Muzslyán

Vajdasági írók, költők olvastak fel részleteket műveikből a Muzslyán megtartott szombat esti irodalmi esten, amelyet a helybeli Sziveri János Művészeti Színpad és a zentai zEtna kiadó közösen szervezett meg. [...] A Sziveri János Művészeti Színpad és a zEtna együttműködésének már két évtizedes hagyománya van. [...] Vajdaság néhány pontján léteznek kis kiadók, irodalmi tömörülések, amelyeknek a könyvkiadás a fő tevékenységük vagy a melléktevékenységük. Ezek az irodalmi közösségek maguk köré tömörítik az írókat vagy a környékbeli tehetséges irodalomkedvelőket...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Kitüntetésben részesült Miocs József

Miocs József nevéhez fűződik a szabadkai Paulinum Püspökségi Klasszikus Gimnázium munkájának hivatalossá tétele, az ő érdeme, hogy 1990-től hivatalosan is elfogadták az iskola bizonyítványait, majd 2004-től megvalósult az akkreditáció. 50 éve tanít, oktat, több zenei alkotással és kiadvánnyal is gazdagította a vajdasági művelődési életet. A magyar állam elismerése bátorítást jelent számára. A jövőben is a közösségért dolgozik majd. [...] Az elismerést Csallóközi Eszter, Magyarország szabadkai főkonzulja adta át...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Politikum: Bűnvádi feljelentés a szlovák nemzeti tanácsi választáson tapasztalt szabálytalanságok miatt

A szlovák nemzeti közösség képviselői bűnvádi feljelentést tettek az újvidéki Alapfokú Ügyészségnél a petróci község elnöke és ismeretlen személyek ellen – jelentették be a sajtótájékoztatón, amelyet Petrócön tartottak a Szlovák Matica épülete előtt. A feljelentést tett polgárok azt állítják, hogy az egész választási folyamat illegitim volt, valamint, hogy több szabálysértést figyeltek meg, de a választáson szereplő listákat is a Szerb Haladó Párt delegálta. [...] Martina Martinko Sabolčki elmondta: még az sem volt fontos, hogy a jelöltek szlovákok legyenek...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Délvidéki magyar exodus

A kiutasításokról a magyarországi napilapok naponta beszámoltak, az első napról a Délmagyarország 1934. december 6-án így írt: „1934. december 5-én, a magyar exodus első napján, a jugoszlávok 600 embert tettek vonatra és indítottak el Magyarország felé. A magyar hatóságokat nem értesítették. A kitelepítettek is csak akkor tudták meg, hogy menniük kell, mikor dörömböltek az ajtajukon. Azt sem tudta senki, mi köze a délvidéki magyaroknak Sándor jugoszláv király és Louis Barthou francia külügyminiszter 1934. október 9-én Marseille-ben történt meggyilkolásához, de az teljesen világos volt: őket kell megbüntetni...” Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

A külügyminiszter felkérte ukrán kollégáját, hogy ismerje el: Nem létezik külön moldovai nyelv

Bogdan Aurescu felkérte a NATO bukaresti értekezletén jelen lévő Dmitro Kuleba ukrán külügyminisztert, hogy Ukrajna nevében ismerje el: „nem létezik az úgynevezett moldovai nyelv” – számolt be szerdán az Agerpres. [...] Aurescu felidézte, hogy november 10-én új határátkelőhely nyílt a Suceava megyei Vicovu de Sus és az ukrainai Krasnoilszk között, valamint, hogy a román parlament november 23-án nyilatkozatban ítélte el az ukrán nép szándékos kiéheztetését, a holodomort, amely milliók életét követelte 1932-33-ban...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Metarangsor: A Babeş-Bolyai a legjobb romániai egyetem

Közreadta a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) keretében működő Qualitas Központ a hazai felsőoktatási intézmények 2022-es minőségi rangsorát. Ez lényegében egy metarangsor, melyet 11 tekintélyes nemzetközi értékelés összesítése alapján állítottak össze. Ezek között amerikai, német, kínai és orosz, illetve nemzetközi szervezetek által készített rangsorok is vannak. Az első helyre a Babeş-Bolyai Tudományegyetem került 24-as pontszámmal. A kolozsvári intézményt a Bukaresti Egyetem és a Kolozsvári Iuliu Haşeganu Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem követi 20, illetve 19 ponttal. [...] Bár a tanulmány a BBTE égisze alatt jelent meg, annak elkészítésében más egyetemek szakemberei is részt vettek...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Statisztika: Az EU-s források lehívásában Kolozs megye áll az élen, a székely megyék sereghajtók

Kiszámoltuk, hogy az előző finanszírozási ciklusból (2014-2020) elérhető EU-s forrásokból Kovászna megyében egy főre vetítve 4085 lej jut, miközben Kolozs megyében ugyanez a szám meghaladja a 13 ezer lejt. De a többi székely megye is jelentősen elmarad a jól teljesítőktől: Maros megyébe 4916 lej, Hargita megyébe 5043 lej érkezik egy lakosra számítva. Milyen támogatási programok esetén jelentkezik ez a jelentős különbség? Ábrákon mutatjuk. [...] Az egyik válasz erre a kérdésre mindenképp az, hogy mivel az Európai Unió csatlakozás óta a romániai közintézmények viszonylag gyakran futottak bele látványos kudarcokba a források rossz lehívási számai miatt, először a romániai sajtó, majd a társadalom is egyre érzékenyebbé vált az EU-s finanszírozások felhasználásával kapcsolatban...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

A romák nélkül nem lennének olyan jók a magyarlakta megyék termékenységi mutatói

A székelyföldi megyék termékenységi mutatói magasabbak az országos átlagnál, de nem tudják ellensúlyozni az erdélyi magyar népesség jelentős mértékű elöregedését – mutatott rá Veres Valér szociológus, az MTA külső köztestületének tagja. Az egyetemi tanár, a BBTE Szociológia és Szociálismunkás-képző Karának dékánhelyettese a Magyar Tudományos Akadémia Kolozsvári Területi Bizottságának (KAB) meghívására tartott online előadást hétfő este a romániai demográfiai folyamatokról. [...] Az Erdélystat 2021-re 1,19 millióra, míg Hablicsek László, Tóth Pál Péter és Veres Valér Kárpát-medencei magyarság demográfiai helyzetéről szóló előrejelzésében 2021-re 1,09 millióra becsülte a romániai magyarok számát. [...] Veres Valér arra hívta fel a figyelmet, hogy az ország népességének általános csökkenése miatt a romániai magyarság aránya jelentősen nem változott. Ahol látványosan változtak az arányok, azok a szórványmegyék, ahol a romániai magyarság mintegy 20 százaléka él: Máramaros megyében például 29,47 százalékos, Hunyad megyében 37,21 százalékos, Temes megyében pedig 31,36 százalékos volt a magyar lakosság lélekszámának a csökkenése 2002 és 2011 között...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

MTÜ: Közelkép környezeti értékeinkről

Térségünk természeti értékeiről, illetve a szemléletváltás szükségességéről beszéltek az előadók azon a tudományos ülésen, amelyet péntek délután a magyar tudomány napja alkalmából tartott a BBTE sepsiszentgyörgyi kihelyezett tagozatának környezettudományi kara. „Számunkra fontos a magyar tudomány napja, eddig rendszeresen megünnepeltük” – hangoztatta köszöntőjében Antal Noémi egyetemi oktató, hozzátéve, az előadók közt egykori és mostani diák, tanárok egyaránt jelen vannak. [...] Csákány László, a sepsiszentgyörgyi Szemerja-Görgő Közirtokosság elnöke maga is a környezettudomány szakon végzett, s az elmúlt években rendszeresen részt vállal a diákok terepgyakorlatának lebonyolításában. [...] Sikó-Barabási Sándor nyugalmazott megyei fő állatorvos, az MTA külső köztestületének tagja 2009 óta tanít a BBTE sepsiszentgyörgyi tagozatán, és most úgy fogalmazott, állatorvosként környezetimádónak is tartja magát, s nagyon rég szereti, mi több, imádja a farkasokat. E nemes, a háromszéki erdőkben is jelen lévő állatfajról, az európai szürke farkasról tartott igen érdekes előadást, kiemelve, hogy a farkas nagyon tartózkodó, óvatos állat, amely ha teheti, kerüli az embert...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Román–Magyar Konferencia Sepsiszentgyörgyön

Kimerítő alaposággal járták körbe az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, valamint a Reconstructio Egyesület által tízedik alkalommal ismét Sepsiszentgyörgyön megszervezett román–magyar konferencia első panelbeszélgetésének meghívottjai a két nemzetiség közötti párbeszéd igen összetett és egyben kimondottan kényes kérdéskörét pénteken. Tökés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke, Sabin Gherman újságíró, Péntek János, az MTA külső tagja, Anyanyelvpolók Erdélyi Szövetségének elnöke, Bakk Miklós politológus, az MTA külső köztestületének tagja, egyetemi oktató, valamint Marius Ghilezan újságíró Farkas Réka, A 3szek.ro főszerkesztő-helyettese, újságíró moderálásával széles kontextusban próbáltak válaszokkal szolgálni a román–magyar viszony három évtizedes jelenségeire, illetve kitörési lehetőségeket felvázolni a jelenleg szinte nem létező párbeszéd feltámasztására. [...] Péntek János a Kétnyelvűség a többség és kisebbség viszonyában című előadását ismertette. Az egyetemi oktató szerint a párbeszéd elutasításának egyik oka, hogy a románság körében nem jellemző a kétnyelvűség. Ebből az aszimmetriából fakadnak olyan jelenségek, mint a magyar nyelv megbélyegzése, a nyelvi fobia (mint a magyarfobia egyik eleme)...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Bemutatták Murádin Jenő könyvét a történelmi Fehér megye képzőművészeti örökségéről

Az Órhegy aljában – Önképzőköri estek a Bethlen Gábor Kollégiumban rendezvénysorozat keretében mutatták be pénteken Murádin Jenő művészettörténész, az MTA külső köztestületi tagjának frissen megjelent Maros terén – Képzőművészeti örökségünk a történelmi Fehér megyében című könyvét. [...] A jelenlevőket Szócs Ildikó iskolaigazgató köszöntötte, aki felemelő eseménynek minősítette a könyvbemutatót. Murádin Jenő hiánypótló jellegű könyvét a Tinta Kiadó igazgatója, Kopacz Attila mutatta be. A kultúr- és művészettörténeti adatokban gazdag prezentációban a hallgatóság részletes képet kapott a Bethlen-kollégium és Nagyenyed egykori virágzó kulturális életéről, arról a szellemi kohóról, amelynek szerves része volt a képzőművészet is...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Erdélyben talált pénzérme a bizonyíték egy kitalált személynek vélt római császár léte

Egy Sponsianus-érme a nagyszebeni Brukenthal Nemzeti Múzeum tulajdonában van, több példányát pedig Glasgowban őrzik. Egy ókori aranyérme bizonyítja, hogy mégis valós volt a történelemben eddig kitalált személyként szereplő római császár - írja a BBC alapján a 444.hu hírportál. Sponsianus nevével és arcképével ellátott érmeket több mint 300 évvel ezelőtt találtak Erdélyben, mely egykor a Római Birodalom Dacia provinciájának a része volt. Hosszú időn át hamisítványnak gondolták őket, Sponsianust pedig, akiről írásos említés nem maradt fenn, kitalált személynek vélték. [...] Mind a négy érmét nagy teljesítményű mikroszkóp alatt vizsgálták meg, és a PLOS 1 című folyóiratban megerősítették, hogy valóban karcolások voltak azok, amik a professzor azoknak vélt, és a mintázat azt mutatta, valóban forgalomban lehettek..." Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Tanítómesék gyereknyelven napjaink problémáiról

Meséken keresztül közelíti meg napjaink problémáit Balázs Anita Meseköntösben a 21. század című kötete. A nagyszalontai első kötetes szerző olyan történeteket mesél a szerencsejáték-függőségről, a felelős állattartásról, a Facebookról és más közösségi oldalakról vagy éppen a globális felmelegedésről, amelyek mindegyike tanulsággal zárul, és a téma továbbgondolására készlet. Az íróval a kötetéről, ennek folytatásáról, a meseírás kihívásairól beszélgettünk. [...] A mesegyűjtemény szokatlan témát jár körül, olyan 21. századi, kényes témákat közelít meg a mese eszközeivel, [...] ezt hangsúlyozzák a kötetben a nagyszalontai Buzgó Sándor grafikus, képzőművész illusztrációi is. [...] A gyerekek nagyon okosak, és sokszor csak mi, felnőttek, gondoljuk azt, hogy egy adott témát a gyerek nem ért, kicsi hozzá, nem érdekli, ráér még vele foglalkozni..." Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Kakas Zoltánt és Gazda Klárát köszöntötték

A sepsiszentgyörgyi Lábás Ház emeleti kiállítótermében pénteken este szűk baráti körben a moldvai csángó Nyisztor Tinka néprajzkutató, gasztronómus hét csángó asszony kíséretében felköszöntötte Kakas Zoltán nyugalmazott néprajzi gyűjtőt, fotográfust annak apropóján, hogy Orbán Balázs-díjban részesült, illetve Gazda Klára néprajzkutatót, muzeológust, az MTA külső köztestületének tagját, nyugalmazott egyetemi tanárt, akinek nemrég volt születésnapja. A pusztinai csángó asszonyok „megénekelték” az ünnepeltek, majd egy jó hangulatú beszélgetés során felelevenedtek a régi közös emlékek..." Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Emlékünnepség a 16. század egyik legnagyobb magyar filozófusa, Enyedi György püspök tiszteletére

November 26-án a Nagyenyedi Unitárius Egyházközség emlékülennepséget szervezett Enyedi György halálának 425. évfordulója alkalmából. A méltatlanul elfelejtett filozófust az unitáriusok Platónjának titulálták, akinek főműve, az Explicationes, ott volt a korabeli nagy európai egyetemek, majd olyan híres filozófusok, mint például I. Newton és J. Locke könyvespolcain. A nagyenyedi születésű unitárius püspök szépíró is volt valamint ő fordította le először Boccacciót magyarra és Héliodórosz Aithiopiáját görögből latin nyelvre. Az egybegyűlteket Szöcs Előd nagyenyedi unitárius lelképásztor, az esemény ötletgazdája köszöntötte. [...] Kovács Sándor, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora, az MTA külső köztestületének tagja, Egy rendhagyó életpálya. Enyedi György, az unitáriusok istene című lenyűgöző, csak kevesek által ismert kultúr- és vallástörténeti vonatkozásokban gazdag előadásával valósággal elkápráztatta hallgatóságát..." Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Az ukrán parlament megszavazta első olvasatban az új kisebbségi törvényt

Az ukrán parlament csütörtökön első olvasatban elfogadta a nemzeti kisebbségekről szóló törvényjavaslatot – közölte Jaroszlav Zseleznyak parlamenti képviselő Telegram-csatornájára hivatkozva az Rbc.ua hírportál. Az előterjesztést az ukrán törvényhozás 274 tagja támogatta szavazatával. A honatyá megjegyezte, a jogszabály elfogadása Ukrajna európai uniós csatlakozásának egyik előfeltétele. Zseleznyak hozzátette: dokumentum által jóváhagyásra javasolt újítások szerepelnek Ukrajna EU-tagjelöltségének feltételei között..." Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

MTÜ: Bemutatták a Kelet-ukrajnai menekültek Kárpátalján című kutatás eredményeit

A Magyar Tudomány Ünnepe programsorozathoz kapcsolódva mutatták be a Kelet-ukrajnai menekültek Kárpátalján című kutatás eredményeit november 30-án a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) Apáczai Csere János Könyvtárában. A kutatást a főiskola bázisán működő Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont munkatársai végezték. Az esemény résztvevőit Molnár D. Erzsébet, a Kutatóközpont vezetője, az MTA külső köztestületének tagja köszöntötte. [...] A köszöntők után levetítették a TV21 Ungvár által készített Kárpátaljai hétköznapiak – 2022 című kisfilmet, amely azt mutatja be, hogyan változott meg az élet vidékünkön február 24-ét követően, a háború árnyékában. [...] Az előadások sorát Molnár D. István, az MTA külső köztestületének tagja kezdte, aki Ukrajna lakosságáról és a 2022-es migrációs helyzetről közölt adatokat. [...] Pally Katalin Az orosz-ukrán háború menekültjei a Beregszászi járásban (kérdőíves felmérés tükrében) címen ismertette az eredményeket.

Elmondta, hogy a kérdőíveket elsősorban a II. RF KMF bázisán elszállásolt (711 fő) menekült egy részével töltötték ki, hiszen az oktatási intézmény nagy szerepet vállalt a menekültek elszállásolásában...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

A Gulag-Gupvi-kutatók beregszászi konferenciája

Végtelen szomorúsággal kell megállapítanunk, hogy nem tanultunk a múlt hibáiból. Az öreg kontinensen 2022. február 24-től újból harcok dúlnak [...] hangzott el a Gulag-Gupvi-kutatók idei konferenciáján, melynek a Beregszászon található Európa-Magyar Ház adott otthont. A fórumon számos előadás hangzott el a magyar és német férfiak 1944 őszén történt elhurcolásával kapcsolatban: ekkor mintegy 30-35 ezer kárpátaljai férfit vittek el a szovjet hadsereg különleges egységeinek katonái. [...] Megnyitó beszédében Tóth Mihály, a Szolyvai Emlék-park-bizottság elnöke, az MTA külső köztestületének tagja arról számolt be, hogy még az ilyen háborús körülmények között is sikerült jelentős eredményeket felmutatni. [...] A konferencián előadás tartottak az MTA külső köztestületének tagjai, Zubánics László, Molnár D. Erzsébet, Dupka György, Zékány Krisztina és sokan mások. [...] Végül a fórum résztvevői közleményt és felhívást fogadtak el a Gulag- és Gupvi-kutatás jelenével és jövőjével kapcsolatban...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Bemutatták a Kálvária – az ungvári nekropolisz könyvet

A napokban jött ki a nyomdából egy országos szinten is egyedinek mondható könyv, a Kálvária – az ungvári nekropolisz. A 192 oldalas kiadvány szerzői Fülöp Lajos, Borisz Zsulkanics és Ljudmila Szaharova neves helytörténészek. A bemutatót, amelyet a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum nagytermében tartottak Vaszil Huszti költő, a Kárpátaljai Népi Irodalmi Múzeum vezetője moderálta. [...] A kutatók unikális adatokat tettek közzé az ungvári temetők – az ungvári várban, a Sahta lakónegyedben található, a Kapos utcai, a radvánci, gerényi, daróci, alsódomonyai és a zsidó temető, valamint a Kálvária – történetéről...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Interjú: Dunda György újságíróval, a Kárpáti Igaz Szó lapigazgatója

A nemrégiben Kosztolányi-díjat nyert Dunda Györggyel beszélgettünk. [...] Különböző hírcsatornák által kívülről látjuk az ukrainai helyzetet, de milyen az belülről? Az ukrainai helyzettel kapcsolatban a legmegdöbbentőbb a fenyegetettség hatására kialakult menekültáradat. Több millió ukrán állampolgár úgy ment el az országból, hogy gyakorlatilag egy reklámtasakba csomagolta életét. [...] Nagyon messze áll egymástól a moszkvai és a kijevi álláspont. Ilyen körülmények között – amikor ég és föld a két álláspont közötti különbség [...] Milyen az ukrán–magyar viszony? A legnagyobb félelmünk, hogy mi lesz velünk a háború után. Nehogy olyan irányba mozduljon el ez a magyarellenesség, amelyet a politika rossz-indulatúan táplál, hogy a kárpátaljai magyarság igya meg a levét. Nagyon nagyra tartom ezt a veszélyt, és ez a legnagyobb félelmeim közé tartozik...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Keresztény orvosok találkozója Nagydobronyban

Immáron több mint negyedszázados hagyomány, hogy a megyénk különböző felekezeteihez tartozó orvosait, egészségügyi dolgozóit tömörítő Keresztény Orvosok Kárpátaljai Egyesületének (KOKE) tagjai minden évben az első adventi vasárnapot megelőző szombaton találkoznak egymással, hogy a közösség által épüljenek a hitben...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Nem szerepel a kormány 2023-as munkatervében a kisebbségi törvény

Nem került be a kormány 2023-as törvénykezési tervébe a kisebbségek jogállásáról szóló törvény. A munkaterv a minisztériumok és állami szervek feladatait tartalmazza, a tárcaközi egyeztetésre bocsátott anyag véleményezése hétfőn zárul, a kisebbségi törvény tervezetével kapcsolatos feladatok azonban nem szerepelnek benne – erősítette meg a TASR-nek Bukovszky László kisebbségi kormánybiztos. Hozzátette, nem tudja, hogy miért maradt ki a tervből a kisebbségi törvény. [...] A Szövetség-Aliancia saját törvényjavaslatot dolgoz ki a kisebbségek jogállásáról, és nyilvános vitát indít a kérdésben. Forró hangsúlyozta: [...] A törvény elveszett a bürokrácia útvesztőiben, sajnos senki nem foglalkozik vele...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

FTDK a Selye János Egyetemen

A közelmúltban zajlott a komáromi Selye János Egyetemen a XVII. Felvidéki Tudományos Diákköri Konferencia, amelyen biológia – informatika - fizika szekcióban, közgazdaságtudományi szekcióban, pedagógia - humán szekcióban és társadalomtudományi szekcióban hirdettek eredményt a szervezők. [...] Megnyitó gondolataiban Juhász György rektor, az MTA külső köztestületének tagja a TDK adta lehetőségeket méltatta és felhívta a hallgatóság figyelmét arra az elismerésre, aminek köszönhetően 2023-ban a Selye János Egyetem rendezheti az Országos Tudományos Diákköri Konferencia Közgazdaságtudományi Szekcióját, amin közel hétszáz fiatal kutató és szakember érkezik Komáromba...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Megrendezték a második Komáromi Onkológiai Konferenciát

Több mint ötszáz vezető szakértő osztja meg legújabb ismereteit és cserél tapasztalatokat a rákkezelés területén a Komáromban rendezett kétnapos konferencián – tájékoztatta portálunkat Martina Pavlíková, az AGEL csoporthoz tartozó Komáromi Kórház szóvivője, amelyet három év kényszerszünet után idén december első napjaiban rendeznek meg. A mai napon több mint 500 szakértő – orvosok, gyógyszerészek, ápolók, fizikusok és orvos-technikai személyzet találkozott a Selye János Egyetem konferenciatermében, ahol több mint 70 szakértői előadás hangzott el...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Videó: A csend végtelen volt és sötét címmel jelent meg Gaál Lajos geológus könyve

„A csend végtelen volt és sötét...” címmel jelent meg Gaál Lajos könyve, amit a Füleki Városi Könyvtárban mutattak be. A rimaszombati geológus és barlangász kötete 41 fejezetből áll, melyekben a barlangászattal kapcsolatos emlékeit és történeteit eleveníti fel. A személyes hangvételű kötet bepillantást enged a földalatti patakok, cseppkövek világába és emléket állít elhunyt barlangkutató társainak...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Hodossy Gyula Veletek egyedül című verseskötetének bemutatója kultúrműsorral egybekötve

A Csaplár Benedek Városi Művelődési Központ és a Vámbéry Polgári Társulás közös szervezésében került sor november utolsó napján Hodossy Gyula Veletek egyedül című új verseskötetének bemutatójára. A könyvet Petőcz András Babérkoszorú-díjas író, költő mutatta be, a könyv szerzőjével pedig Kürti László Bella István-díjas költő és Szentmártoni János József Attila-díjas költő beszélgettek. [...] Petőcz András a könyv bemutatásakor hangsúlyozta, hogy „A vers, az irodalom, a szöveg: beszélgetés. Hodossy Gyula pontosan ezt teszi. Beszélget. Kommunikál a megidézett szerzőkkel...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Felavatták Grosschmid Géza kassai emléktábláját

November 30-án került sor a Márai Emlékmúzeum épületében dr. Grosschmid Géza emléktáblájának leleplezésére abból az alkalomból, hogy pontosan 150 éve, december 1-én született...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Vélemény: A szlovák véleményvezérek sem tudnak túllépni saját revíziós félelmükön

Tanulságos újságírók közti vitára került sor a Comenius Egyetem Jogi Karának rendezésében, ahol a beszélgetés legnagyobb részében a konzervatív Štandard szlovák napilap kommentátora, Dag Daniš, és a Denník N álhírekre specializálódott munkatársa, Vladimír Šnídl mérte össze retorikai tudását az orosz háború kapcsán. Természetesen előkerült a magyar-szlovák párhuzam is. Az alábbiakban kiemelek néhány beszédes részletet. [...] Sajnos, az orosz annexió és a magyar revízió közötti párhuzam miatti mesterségesen generált félelem átragadt a sajtóra is...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

A clevelandi Magyar Társaság a 61. Magyar Kongresszusának programja

A november utolsó hétvégéjén megrendezésre kerülő eseményt Nadas Gabriella és Pereszlényi Pintér Márta harangozták be a Bocskai Rádióban. [...] Tóth Gergely a pénteki nap folyamán kétszer, angol és magyar nyelven is fog szólni a közönséghez. A Cleveland State University és a Florida Atlantic University vendégoktatója elsősorban az Észak-Amerika területén szórványban élő magyarság történelmi emlékhelyeinek felkutatásával és dokumentálásával foglalkozik. [...] Az MTA külső köztestületének tagja, Váradi Natália, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola történésze személyes jelenlétével tiszteli meg a kongresszust. [...] A '45-ös emigráció első éveinek részletes alakulásába Nyári Gábor történész avatta be a hallgatóságot...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)

Magyar Fesztivál a Cleveland State Egyetemen

Klasszikus zene, rock and roll, népi motívumok – elsőre talán nem is gondolná az ember, mennyire jól megférnek ezek a stílusok egymás mellett, egy rendezvény keretein belül. Fehér Krisztina szervezésével az érdeklődők mindhárom zenei világ gyöngyszemeiből csemegézhetnek november 5-én, a Cleveland State Egyetemen. [...] A nap első része a klasszikus zene kedvelőinek kedvezett. Az amerikai rock and roll diplomácia tevékenysége Magyarországon a hidegháború időszakában – ez a kutatási témája Kenyeres Attilának, aki előadásában szépen összekapcsolta a magyar és amerikai kultúrát Clevelandben...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)